

De Griekse godsdienst

(Storia Live: les 23)

 <p>Athena</p>	 <p>Poseidon</p>	 <p>Hermes</p>	 <p>Ares</p>	 <p>Zeus</p>	 <p>Aphrodite</p>
 <p>Hera</p>	 <p>Artemis</p>	 <p>Hades</p>	 <p>Apollo</p>	 <p>Hephaestus</p>	 <p>Hestia</p>

Naam:.....

Klas: .....

Vak: geschiedenis

1. Algemene info:

Domein

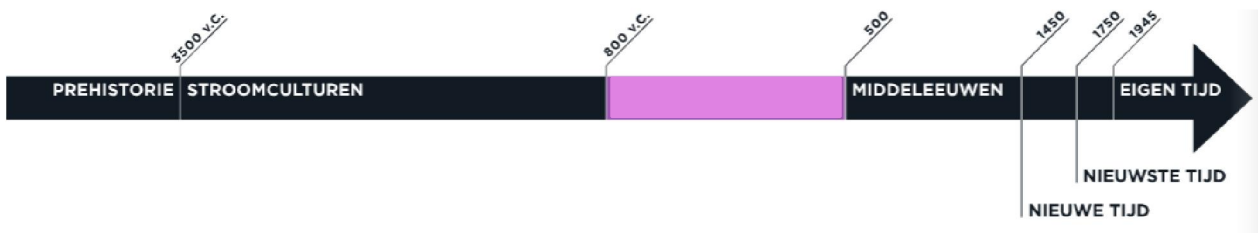
.....

Plaats

.....

Tijd

We noemen het paarse tijdvak de .....

De probleemstellingen:

- 1. "Welke goden vereren de Grieken?"*
  - 2. "Waarom gebruiken de Grieken mythen?"*
  - 3. "Hoe gebeuren de Griekse voorspellingen?"*
-

Uitleg van het groepswerk:

- Per probleemstelling is er een deel in het groepswerk. Wanneer je een deel hebt afgewerkt, verbeter je dat voor je naar het volgende gaat. De verbeterersleutels liggen vooraan.
- Als je de drie verplichte delen hebt gemaakt, mag je achteraan één van de keuzedelen halen. Dit mag je per groep doen, maar ook individueel.

Afspraken:

- Er zijn opdrachten waarbij je per groep 1 gsm mag gebruiken om iets op te zoeken. Opzoeken doen we NIET op Facebook of Instagram.
- Iedereen werkt mee aan het groepswerk. Het is niet de bedoeling dat één groepslid werkt en de rest alles overschrijft.
- Je werkt **rustig!** Je moet babbelen, maar stoort geen andere groepjes.
- Als je een vraag hebt, steekt de vragensteller haar hand omhoog.
- Je krijgt 35 minuten voor het groepswerk.

Rolverdeling:

- **Tijdbewaker:** jij let op de tijd, want het is belangrijk dat je de verplichte delen gemaakt hebt binnen de tijd.
  - o De eerste probleemstelling is de grootste opdracht. Probeer dit binnen de 15 minuten klaar en verbeterd te hebben. Zo heb je voor de andere probleemstellingen telkens nog 10 minuten.
- **Vragensteller:** jij steekt je hand op als je groep een vraag heeft, als de leerkracht dit niet ziet, mag je de leerkracht ook roepen.
- **Stiltebewaker:** jij zorgt ervoor dat er rustig wordt gesproken en je geen andere groepjes spreekt.
- **Aanmoediger:** jij zorgt ervoor dat iedereen blijft meewerken en geeft af en toe een complimentje.

Veel succes!

2. "Welke goden vereren de Grieken?"

	moeilijk woord	Polytheïsme
		* Dit is een Grieks woord.
		* < 'poly' (= veel) + 'theos' (= god)
		* Polytheïsme = ...
		.....
		* Hedendaags voorbeeld: .....
		* Het omgekeerde hiervan is monotheïsme .
		* Hedendaags voorbeeld: .....

De Grieken geloofden in vele goden, dit noemen we **polytheïsme**. De oppergod Zeus was getrouwd met Hera, die was ook zijn zus. Zij wonen samen met hun familie op de Olympos (nu: Olympus), een heilige berg. We noemen deze familie dan ook de "**Olympische goden**". Naast de Olympische goden is er nog één andere belangrijke god, Hades. Dit is de god van de onderwereld.

Opdracht 1: Waarvan kende je het woord "Olympisch" al voor deze les?

.....

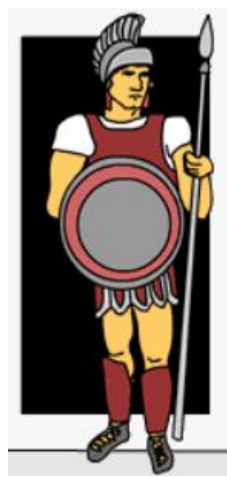
De Grieken kenden ook **halfgoden**. Dit waren de kinderen van een god en een mens. Deze kinderen waren mooier, sterker en slimmer dan gewone mensen. Deze kinderen kwamen meestal voort uit een buitenechtelijke relatie.

Opdracht 2: Jullie zien hieronder en op de volgende pagina al 6 Olympische goden op een afbeelding met hun naam erbij. Jullie mogen op één gsm opzoeken waarvoor hij of zij aanbeden wordt, de mogelijkheden staan onder de 6 goden. Vervolgens plaats je de juiste mogelijkheid onder de naam van de god.

Keuze uit: handel – huiselijkheid – jacht – landbouw – oorlog – vuur

Hefaistos

Ares

Artemis

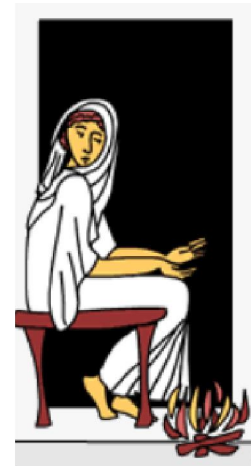
.....

Demeter

Hermes

Hestia

De 12 Olympische goden waren gekend in heel Hellas. Elke polis had bovendien nog een speciale godheid die hun polis en haar inwoners moest beschermen. Deze god kreeg dan vaak speciale tempels binnen de polis.

Opdracht 3: Jullie zien hieronder een kaart van de Griekse wereld en een toegevoegde legende. In de legende staat de naam van een god(in) en waar hij/zij wordt vereerd in een bepaalde kleur. Op de kaart zelf is de legende echter nog niet ingevuld. Zorg ervoor dat de legende klopt door de gebieden met de juiste kleur te arceren of te omcirkelen. Vooraan liggen atlanten, zowel aardrijkskundige als geschiedkundige, deze kan je gebruiken om in op te zoeken. Als er even geen atlanten liggen, maak je eerst opdracht 4 en maak je daarna deze opdracht.

God(in)	Plaats
Athene	Polis Athene
Hera	Eiland Kreta
Zeus	Berg Olympus
Apollo	Delphi

Opdracht 4: Hieronder zien jullie de 6 andere Olympische goden. Verbind de afbeelding met de juiste omschrijving. (TIP: in de omschrijving staat vaak iets vermeld over het uiterlijk of de attributen van de god, dit kan helpen.)

Hera, de echtgenote van Zeus en godin van het huwelijk, afgebeeld met een pauw.

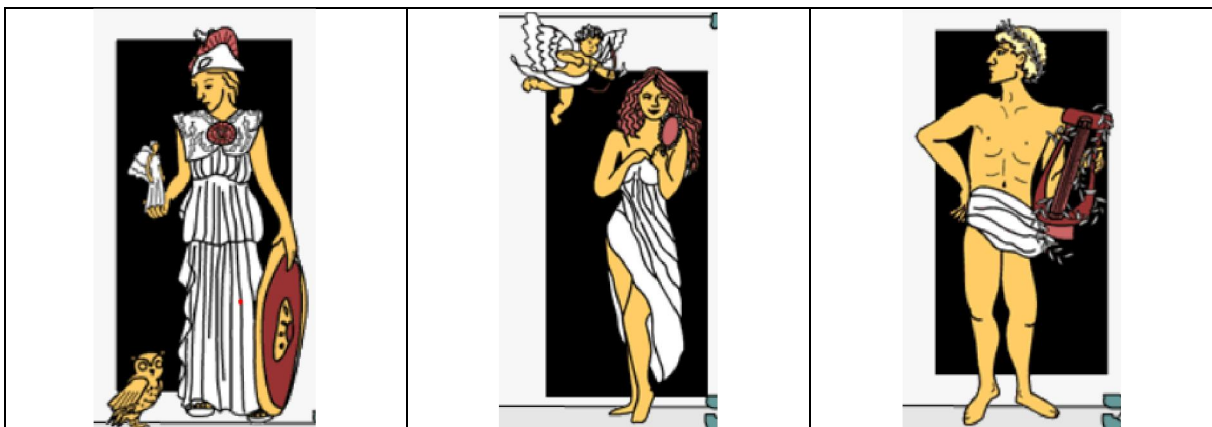
Apollo, god van het licht en de muziek, houdt dikwijls een muziek-instrument vast.

Zeus, de oppergod, afgebeeld met een staf en bliksem.

Poseidon, de zee-god, houdt een drietand vast

Athena, godin van de wijsheid, draagt een schild en een speer. Ze wordt afgebeeld met een uil.

Aphrodite, de godin van de schoonheid en de liefde. Ze zien met een spiegel en een engel.

Tijd om te verbeteren!

3. “Waarom gebruiken de Grieken mythen?”

Mythen zijn verhalen met een specifiek doel. Wat dat doel precies is, gaan jullie zelf ontdekken aan de hand van enkele mythes.

Opdracht 5: Lees de mythe van Persephone en Demeter, twee godinnen. Beantwoord vervolgens de vragen.

Persephone en Demeter

“Persephone was de mooie dochter van Demeter en Zeus. Toen zij op een mooie dag op het veld bloemen aan het plukken was, werd zij ontvoerd door de god van de onderwereld, Hades. Haar moeder, Demeter, was ontroostbaar en trok zich terug in haar woning. Demeter was de god van de landbouw. Door haar verdriet werd de aarde dor en onvruchtbaar. De mensen leden honger. Zeus besloot daarop om tussenbeide te komen. Hij overtuigde Hades om Persephone weer vrij te laten. Het meisje was echter verliefd geworden op de god van de onderwereld. Als compromis besloot ze elk jaar een tijd bij haar moeder en een tijd bij Hades te wonen. Telkens als Persephone naar de onderwereld vertrok, werd Demeter verdrietig en begon de winter. Wanneer Persephone terug naar haar moeder kwam, kwam de zomer.”

Welke goden komen in het verhaal voor? Onderstreep ze in de tekst.

Welk verschijnsel wordt door de mythe verklaard?

.....

Persephone woont telkens een half jaar bij Hades. Hij regeert over de onderwereld, dat noemen we ook wel het **schimmenrijk**. De meeste doden komen in de onderwereld terecht, maar dit is niet zo'n leuke bestemming. Sommige doden hebben echter meer geluk. Als je de goden tevreden had gesteld tijdens je leven, kwam je namelijk in het **Elysium** terecht. Dit was een plek waar de dode zich eeuwig kon amuseren. De Grieken geloofden dus in het **leven na de dood**.

Opdracht 6: Met welke twee begrippen uit het christendom zou je het schimmenrijk en het Elysium kunnen vergelijken?

.....

Hier zie je Persephone en Hades op een Griekse vaas. De Grieken vertelden de verhalen dus niet enkel, maar ze schreven ze ook op en verwerkten de verhalen zelfs in de kunst.

Opdracht 7: Lees de mythe van Zeus en Poseidon, twee goden. Beantwoord vervolgens de vragen.

Zeus en Poseidon

"Zeus was boos op de mensheid en wou de mensen straffen. Hij nam zijn bliksem in de hand en wou een eerste slachtoffer maken. Hij was echter bang dat de bliksem zou inslaan op de aarde en de hele mensheid zou verwoesten. Hij legde voorzichtig zijn bliksem weg. Vervolgens vroeg hij zijn broer Poseidon, god van de zee, om te helpen. Poseidon deed alle rivieren overstromen. Hij stak vervolgens met zijn drietand in het aardoppervlak en deed de aarde zo hard beven, dat bijna alles werd verwoest. Reusachtige golven overspoelden het bevende land."

Welke goden komen in het verhaal voor? Onderstreep ze in de tekst.

Welke 3 verschijnselen worden door de mythe verklaard?

.....

Dit is een schilderij van J. Briot. Het heet "Deucalioin en de zondvloed" en gaat over de mythe van Zeus en Poseidon. Dit zou zich hebben afgespeeld nadat Poseidon alle rivieren liet overstromen.

Mythe

**moeilijk
woord**

* Een mythe is een speciaal verhaal.

* Het doel is .....

* De hoofdrol is voor.....

In een mythe komen altijd goden voor. De Grieken gebruikten de mythe hierdoor nog voor een tweede doel, namelijk om de **goden** te **vereren**.

Tijd om te verbeteren!

4. "Hoe gebeuren de Griekse voorspellingen?"

De Grieken geloven dat je levensloop al vaststaat bij je geboorte. Deze levensloop zou door de goden zijn bepaald. Als je als Griek iets wou weten over de toekomst, dan kon je dat gaan vragen aan het **orakel**. Dit orakel kon een persoon of een plaats zijn. Je leven stond al vast, dus dit orakel kon je zagezegd vertellen hoe je toekomst eruit zou zien. Het orakel spreekt meestal heel onduidelijk. Door onduidelijk te zijn, is het orakel er zeker van dat de uitspraken zullen uitkomen.

*Opdracht 8: Een orakel zorgt voor de communicatie tussen .....
en ..... . Dit gaat over de .....*

Een heel bekend orakel, is het **orakel van Delphi**. Dit orakel was zelfs zo beroemd, dat er vreemde koningen kwamen om raad te vragen voor ze een belangrijke beslissing namen.

Opdracht 9: Lees de handleiding bij het orakel van Delphi en los daarna de vragen op.

Handleiding bij het orakel van Delphi

"Na het brengen van de nodige offergaven mag u het orakel raadplegen. Bij het orakel van Delphi zit de 'pythia' (= zieneres), op een driepoot. Deze driepoot staat boven een opening in de rotsen waaruit dampen kwamen. De pythia snuift de dampen op terwijl ze op laurierbladeren kauwt en water uit de heilige bron drinkt. De laurierbladeren zijn symbool voor de god Apollo. Door deze handelingen komt de pythia in extase en begint ze voorspellingen te doen. Deze voorspellingen worden haar ingefluisterd door de god Apollo. De priesters en andere zieners zullen de voorspellingen aan u proberen uitleggen."

WAARSCHUWING: De voorspellingen kunnen soms dubbelzinnig zijn.

Met welke god legt het orakel van Delphi contact?

Hiernaast zie je een afbeelding van het orakel van Delphi. Verbindt volgende begrippen met een pijl met de juiste plek op de afbeelding: water uit de heilige bron, laurierbladeren, pythia, driepoot.

Waarom zijn de uitspraken van de pythia zo vaag en dubbelzinnig, denk je?

Opdracht 10: Stel dat jij de pythia bent in het orakel van Delphi. Er komt iemand naar je toe met de vraag "Zal ik dit jaar mijn ware liefde ontmoeten?". Wat zou je dan kunnen antwoorden? Denk eraan dat een pythia altijd dubbelzinnig antwoordt, dus dat jij dat nu ook moet proberen doen. Hier denk je eerst individueel over na, vervolgens bespreek je in groep waar jullie zoal aan hadden gedacht.

.....

.....

.....

.....

.....

Tijd om te verbeteren!

Proficiat! Jullie hebben de drie probleemstellingen beantwoord. Als je alles hebt verbeterd, mag je overgaan naar het keuzegedeelte. Dit keuzegedeelte bestaat uit enkele leuke opdrachten over de Griekse godsdienst, bijvoorbeeld een woordzoeker, een vergelijking met de hedendaagse taal, een Facebook profiel maken voor een god... . Je mag zelf kiezen met welke opdracht je begint, je mag dit individueel of in groep doen. Deze opdrachten liggen achteraan.